

การศึกษาองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

A Study of Good Governance Components of School Administrators

ไอลดา แสนนา¹,
วันเพ็ญ นันทศรี² และ อภิสิต สมศรีสุข³
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร^{1,2,3}

Ailada Saenna¹,
Wanphen Nanthasri² and Apisit Somsrisuk³

Sakhon Nakhon Rajabhat University^{1,2,3}

Corresponding Author, Email: Ailada2534as@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบ โดยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 แหล่ง ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์องค์ประกอบ และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า โดยทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา; หลักนิติธรรม; หลักคุณธรรม; หลักความโปร่งใส; หลักการมีส่วนร่วม

* ได้รับบทความ: 10 กรกฎาคม 2567; แก้ไขบทความ: 31 กรกฎาคม 2567; ตอปรับตีพิมพ์: 25 ธันวาคม 2567

Abstract

This study aimed to identify good governance components of school administrators. The study was divided into two steps. Step 1 was a study of theoretical concepts and 10 studies of related to components of good governance of school administrators. Step 2 was the evaluation of appropriateness of good governance components, Those components was evaluated by fire experts. Research tools included document synthesis forms, and questionnaires with five-level Likert scale. Statistical use in data analysis involves frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that good governance of school administrators consisted of 6 components: 1) the Rule of Law, 2) morality, 3) accountability, 4) participation, 5) responsibility, 6) cost – effectiveness or Economy. All components showed the highest level of appropriateness.

Keywords: Good Governance of School; The Rule of Law; Morality; Accountability; Participation

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา ประเทศในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงด้านการศึกษา ปัจจุบันการศึกษาของไทยเป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา ศักยภาพและเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ ตั้งแต่เกิด ถึงสุดท้ายของชีวิต การศึกษา เสริมสร้างให้คนดำรงชีวิตร่วมกันอย่างสงบสุขสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตของ มนุษย์ในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และทัศนคติ ผู้บริหาร คือ บุคคลสำคัญที่มีส่วนในการนำนโยบายหลักของชาติสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลย่อมเป็นแบบอย่างที่ดีเสริมสร้างเยาวชนในชาติพัฒนา ทุกช่วงวัยอย่างเหมาะสม เยาวชนเก่ง ดี มีคุณธรรมร่วมพัฒนาประเทศชาติให้เจริญ ทัดเทียมประชาคมโลก (เพลงไพลิน สิ้นรัชสมัย, 2566 : 1) ธรรมาภิบาล หรือการบริหารจัดการที่ดี ทำหน้าที่เป็นกลไก เครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่ เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการ สร้างความร่วมมือ จากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐาน ระบอบ ประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการ การบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ ที่ยั่งยืน (นิรุติ ไมตรี, 2566 : 3)

จากนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยน้อมนำพระบรมราชโองบายด้านการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน คือ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม 3) มีงานทำ มีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองดี สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) โดยเฉพาะหมวดหมู่ที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 รวมทั้งนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) นั้นต้องสร้างความตระหนักในการป้องกันการทุจริตเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรรหา บรรจุและแต่งตั้งโยกย้ายตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ยึดถือระบบคุณธรรม และความโปร่งใส จัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ อาหารกลางวัน อย่างมีคุณภาพและถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567 : 1-4)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ต่อผู้บริหารในการพัฒนาองค์กร และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะส่งเสริม และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งผลต่องานองค์กรที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีขอบเขตครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล การวิจัยเรื่องศึกษาองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการและเอกสารที่เกี่ยวข้อง 10 แหล่ง ได้แก่ ชินทอง ไทยทวี (2562 : 15-25) จิตตพล สุราโพธิ์ (2563 : 50-55); ธนพงษ์ ตันเจริญ และกิจพิณฐ์ อูสาโท (2563 : 244) ปริญา ยกพล (2563 : 31) พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์ (2563 : 45-47) จุฑากาญจน์ เก่งกลกิจ (2564 : 32) ลักษณาวดี บุญพบ (2564 : 36) เพลงไพลิน สิ้นธนนชัย (2566 : 39) เอกพร เสริฐสาย (2566 : 50)

Shwaihet and Nasaif (2015 : 79) โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ขึ้นไป (ความถี่ตั้งแต่ 5)

2. กลุ่มเป้าหมาย เพื่อการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ เป็นการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 อาจารย์ผู้สอน วุฒิการศึกษาปริญญาเอก ทางการบริหารการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 1 คน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา วุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป วิชาระฐานะชำนาญการพิเศษ และประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 คน

2.3 ครู วุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป วิชาระฐานะชำนาญการพิเศษ และประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสังเคราะห์เอกสาร ซึ่งเป็นตารางสังเคราะห์องค์ประกอบจากแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 แหล่ง เพื่อใช้ในการแจกแจงความถี่ ร้อยละ

3.2 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทำหนังสือ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล และติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติ ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลตารางสังเคราะห์ โดยการหาความถี่ และร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ความเหมาะสมองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) มีระดับผลการดำเนินงาน โดยยึดเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความเหมาะสม

ผลการวิจัย

1. ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

แหล่งข้อมูล	หลักสูตรมหาวิทยาลัย ของผู้บริหารสถานศึกษา					
	ชั้นทอง ไทยทวี (2562)	จัดตุงงค์ สุรวิโพธิ์ (2563)	ธนพงษ์ ต้นเจริญ และกิจพิณัฐ อุสาคีโ (2563)	ปริญญา ยกพล (2563)	พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์รักษ์ (2563)	จุฑากาญจน์ เก่งกลสิถิภ (2564)
						ลักษณาภาติ บุญพน(2564)
						เพลงไพลิน สิ้นธนันชัย (2566)
						เอกพร เสริฐสาย์ (2566)
						Shwaiheth and Nasalif (2015)
						คำความดี
						ร้อยละ
1. หลักนิติธรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. หลักคุณธรรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. หลักความโปร่งใส	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. หลักความมีส่วนร่วม	✓	✓	✓	✓	✓	✓

5. หลักความรับผิดชอบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	100	✓
6. หลักความคุ้มค่า	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓			7	70	✓
7. หลักประสิทธิภาพ					✓	✓						2	20	
8. หลักประสิทธิผล					✓	✓						2	20	
9. หลักการตอบสนอง					✓	✓						2	20	
10. หลักความเสมอภาค					✓	✓						2	20	
11. หลักการกระจายอำนาจ					✓	✓						2	20	
12. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ					✓							1	10	
13. หลักความอิสระ											✓	1	10	
รวม	6	6	6	6	10	10	6	6	6	6		-	-	

จากตาราง 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามี 13 องค์ประกอบ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์พิจารณาจาก องค์ประกอบที่มีความถี่สูง คือร้อยละ 50 ขึ้นไปได้องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักความมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า

2. การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสรุปผลการประเมินความ เหมาะสมขององค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ตาราง 2 ผลการประเมินความเหมาะสมหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการ	ความเหมาะสม		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1. หลักนิติธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
2. หลักคุณธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
3. หลักความโปร่งใส	5.00	0.00	มากที่สุด
4. หลักความมีส่วนร่วม	5.00	0.00	มากที่สุด
5. หลักความรับผิดชอบ	4.80	0.45	มากที่สุด
6. หลักความคุ้มค่า	4.80	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 2 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม รองลงมา ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในครั้งนี้ ผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มี 6 องค์ประกอบ เมื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 6 หลัก ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) ความรับผิดชอบ 5) หลักการมีส่วนร่วม 6) หลักความคุ้มค่า ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก หลักนิติธรรม การใช้อำนาจของกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับในการ บริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย (พงษ์พิพัฒน์ นารินรักษ์, 2563 : 47) หลักคุณธรรม เป็นการใช้อำนาจที่ชอบธรรมถูกต้อง ดีงาม มีความเมตตาต่อบุคลากรในสถานศึกษาทุกระดับ มีความเห็นอกเห็นใจ เอาใจใส่ ยกย่องชมเชย ซึ่งจะส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรในสังกัด หรือนักเรียน นักศึกษามีคุณภาพ เกิดคุณธรรมในจิตใจ สร้างความสามัคคี ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข (จิตตพงศ์ สุราโพธิ์, 2563 : 51) หลักความโปร่งใส คือ กระบวนการทำงานที่มีการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา สามารถชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรี เช่น การใช้จ่ายงบประมาณ การจัดวางระบบตรวจสอบภายใน การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้ (เอกพร เสริฐสาย, 2566 : 52)

หลักความรับผิดชอบ เป็นความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และการประพฤติปฏิบัติตน แล้วยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการประพฤติปฏิบัตินั้นทั้งที่เป็นข้อดีและข้อเสีย อีกทั้ง การประพฤติปฏิบัติดังกล่าวต้องเป็นไปโดยคำนึงประโยชน์ของส่วนร่วมเป็นสำคัญ และสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ แนวทางปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ ผู้ปฏิบัติต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย แล้วข้อกำหนดอื่นอย่างเคร่งครัด ต้องมีระบบควบคุมภายในและตรวจสอบจากภายนอก รวมทั้ง ต้องยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ และการกระทำ และสามารถชี้แจงเหตุผลในการกระทำนั้นได้(ชนทอง ไทยทวี, 2562 :24) หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รับรู้กิจกรรมของสถานศึกษา เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ตัดสินในปัญหาสำคัญของสถานศึกษา ช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกัน ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง(เพลงไพฑิณ สันธะนชัย, 2566 : 48) หลักความคุ้มค่า หลักการหรือแนวปฏิบัติที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรมีการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่า โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมอย่างสร้างสรรค์รวมถึงการรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์อย่างยั่งยืน (ลักษณาวดี บุญพบ, 2564 : 47)

ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทความวิชาการ บทความวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างเป็นระบบเพื่อเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นในช่วงปี พ.ศ. 2562-2567 ทำให้ได้องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบนี้ แล้วนำข้อมูลไปสร้างแบบสอบถาม และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาด้วยการประเมินองค์ประกอบ ซึ่งผลวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ปริญญา ยกพล (2563) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผลจากการศึกษาองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามี 6 องค์ประกอบ ดังนั้นผู้บริหารควรมีการนำองค์ประกอบข้างต้น ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา ให้การบริหารเกิดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในหน่วยงานต่อไป

2. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาทุกองค์ประกอบ เป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปกำหนดนโยบายของสถานศึกษา ส่งเสริมพัฒนาในหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในการทำงานของบุคลากรในหน่วยงาน

2. ควรวิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นสารสนเทศในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win). สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2567, จาก <https://www.sesact.go.th/index.php/21686>.
- ชั้นทอง ไทยทวี. (2562). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับสุขภาพองค์กรของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- จิตตพงศ์ สุราโพธิ์. (2563). สภาพและแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- จุฬากาญจน์ เก่งกลีกร. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธนพงษ์ ตันเจริญ และ กิจพิณัฐ อุสาโท. (2563). การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน ประถมศึกษาในเขตอำเภอคลองหลวง. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- นิรุติ ไมตรี. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ยกพล. (2563). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พงษ์พิพัฒน์ นารินทร์. (2563). ปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ลักษณาวดี บุญพบ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เพลงไพสิน สินธนนชัย. (2566). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงาน บุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เอกพร เสริฐสาย. (2566). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Shwaihet, N. H., & Nasaif, H. A. (2015). The relationship of participation in shared governance to work satisfaction among cardiovascular nurses working in a tertiary hospital in Saudi Arabia. *Clinical Nurse Study*, 3(7), 79-87.